

نمودهای نمایشی اسطوره در ادیان ایرانی*

مریم بصیری بیرق، سعید اسدی

تاریخ پذیرش نهایی: ۹۳/۶/۱۵

تاریخ دریافت مقاله: ۹۲/۸/۱۶

* این مقاله برگرفته از پایان‌نامه با عنوان «تطبیق زیر ساخت‌های نمایشی اسطوره آفرینش در ادیان مهر، زرتشت و اسلام» است. تاریخ دفاع شهریار ۸۸، دانشکده هنر سوره، مقطع کارشناسی ارشد رشته ادبیات نمایشی.

نمودهای نمایشی اسطوره در ادیان ایرانی

نمودهای نمایشی اسطوره در ادیان ایرانی

کارشناس ارشد ادبیات نمایشی

مریم

مریم بصیری بیرق

سعید اسدی

چکیده

این مقاله در پی آن است که نشان دهد آیین‌ها و اساطیر علاوه بر این که با ادیان نسبتی دیرینه دارند؛ و به صورت داستان‌های نمادین با هم در ارتباط هستند. در همین راستا نمودهای عملی آیین‌ها به هنر نمایش منتهی می‌شود؛ و نمایش‌های امروزی همه ریشه در دین، آیین و اسطوره دارد. این نمودها نیز هر کدام به شکلی در حد خود در شکل‌گیری نمایش مدرن سهیم است.

این نتایج نشان می‌دهد بیش‌تر موقعیت‌های نمایشی برخاسته از اسطوره در ادیان مختلف، مشابهت‌هایی با هم دارند و اشتراکاتی بین اسطوره، دین و آیین دیده می‌شود. از همین رو کیش مهر و زردشت در ایران پیش از اسلام، و دین اسلام به عنوان سه دین مهم در ایران باستان انتخاب شده‌اند تا نمودهای نمایشی آیین‌های مربوط به آنان با توجه به اسطوره آفرینش در آن‌ها استخراج و بررسی شود. در ضمن می‌توان به این نتیجه رسید که رفتارها و نشانه‌های نمایشی ادیان قبل و بعد از اسلام در ایران همسانی بسیاری با هم دارند. برگزاری جشن‌های مختلف، شاهنامه‌خوانی، نقالی، سخنوری، آیین پهلوانی، زورآزمایی، معرکه، سوگواری، تعزیه، سینه‌زنی، قربانی کردن، آداب تشریف و ... و هم‌چنین مکان‌هایی چون معبد، زورخانه و ... در شکل‌گیری نمایش امروزی در ایران دخیل هستند.

واژگان کلیدی: اسطوره، آیین، نمایش، دین مهر، زردشت، اسلام